

ARCHIEFVERORDENING PROVINCIE FRYSLÂN 2014

Provinciale Staten van Fryslân;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van 4 februari 2014

gelet op de artikelen 27, 28 en 29 van de Archiefwet 1995;

BESLUITEN:

vast te stellen de navolgende:

Verordening betreffende de zorg voor de archiefbescheiden van de provinciale organen (Archiefverordening)

HOOFDSTUK I, ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

In deze verordening en de daarop berustende voorschriften wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Archiefwet 1995;
- b. provinciale organen: de overheidsorganen, bedoeld in artikel 1, onder b 1° van de wet, voor zover genoemd in de Provinciewet, met uitzondering van de commissaris van de Koning voor zover het archiefbescheiden betreft voor welke hij ingevolge artikel 23, tweede lid, van de wet zorgdraagt;
- c. archiefbescheiden: archiefbescheiden als bedoeld in artikel 1 van de wet;
- d. archiefbewaarplaats: archiefbewaarplaats als bedoeld in artikel 1 van de wet;
- e. archiefruimte: archiefruimte als bedoeld in artikel 1 van de wet;
- f. beheerder: degene die ingevolge artikel 3 is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de provinciale organen en de lichamen en organen ingesteld op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen, aan welke door één of meer provincies wordt deelgenomen, voor zover die archiefbescheiden niet naar de archiefbewaarplaats zijn overgebracht, en deze verordening op die archiefbescheiden van toepassing is;
- g. beheereenheid: een door gedeputeerde staten als zodanig aan te wijzen organisatieonderdeel van de provinciale dienst, belast met de informatievoorziening;
- h. informatiesysteem: systeem van documentatie, procedures, apparatuur en programmatuur, met behulp waarvan archiefbescheiden kunnen worden vervaardigd, bewerkt, verzonden, ontvangen, beheerd, geordend en geraadpleegd.

HOOFDSTUK II, DE ZORG VAN GEDEPUTEERDE STATEN VOOR DE ARCHIEBESCHIEDEN

Artikel 2

Gedeputeerde Staten wijzen een archiefbewaarplaats aan en dragen zorg voor het inrichten en in stand houden van voldoende en doelmatige archiefruimten.

Artikel 3

Gedeputeerde Staten dragen zorg voor het aanwijzen van de beheerder(s) en beheereenheden.

Artikel 4

Gedeputeerde Staten dragen zorg voor de aanstelling van voldoende en deskundig personeel voor de werkzaamheden verbonden aan het beheer van de archiefbescheiden van de provinciale organen, ongeacht hun vorm.

Artikel 5

Gedeputeerde Staten dragen er zorg voor dat het vervaardigen, verwerken, ontvangen, bewerken, ontsluiten en bewaren van archiefbescheiden zodanig plaatsvindt, dat het behoud van deze archiefbescheiden voldoende is gewaarborgd.

Artikel 6

Gedeputeerde Staten dragen er zorg voor dat jaarlijks op de ontwerp-begroting voldoende middelen worden gereserveerd bestemd voor de kosten die aan de zorg voor de archiefbescheiden zijn verbonden.

Artikel 7

Gedeputeerde Staten stellen voorschriften vast voor het beheer van de archiefbescheiden van de provinciale organen die niet naar de archiefbewaarplaats zijn overgebracht. Zij doen daarvan mededeling aan Provinciale Staten.

Artikel 8

Gedeputeerde Staten brengen eenmaal per twee jaar aan Provinciale Staten schriftelijk verslag uit omtrent de uitvoering van artikel 27 van de wet. Zij overleggen daarbij de verslagen die door de provinciearchivaris aan hen zijn uitgebracht in verband met het beheer van de archiefbewaarplaats en de uitoefening van het hem bij of krachtens de wet opgedragen toezicht.

HOOFDSTUK III, TOEZICHT OP HET BEHEER VAN DE ARCHIEFBESCHEIDEN, DIE NIET ZIJN OVERGEBRACHT NAAR DE ARCHIEFBEWaarPLAATS**Artikel 9**

De provinciearchivaris is bevoegd, ter uitoefening van het hem bij of krachtens artikel 29, eerste lid, van de wet opgedragen toezicht, of taken verband houdende met het toezicht, zich onder handhaving van zijn verantwoordelijkheid te doen vervangen door een of meer ambtenaren, die in het bezit zijn van een diploma archivistiek als bedoeld in artikel 22 van de wet.

Artikel 10

Gedeputeerde Staten stellen vast binnen welke tijdvakken de provinciearchivaris de archiefbescheiden, de ruimten en de informatiesystemen waarin deze worden bewaard, inspecteert.

Artikel 11

De provinciearchivaris doet eenmaal per twee jaar aan Gedeputeerde Staten schriftelijk verslag betreffende de bij de beheerder(s) uitgevoerde inspecties.

Artikel 12

1. De beheerder(s) verstrek(t)(ken) aan de provinciearchivaris alle bescheiden en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor een goede vervulling van zijn taak en verle(ent)(nen) de benodigde medewerking om inzicht te verschaffen in de ordening en de toegankelijkheid van archiefbescheiden en in de opzet en de werking van de informatiesystemen waarin deze informatie is opgenomen.
2. De provinciearchivaris heeft, met inachtneming van de voorschriften en besluiten ten aanzien van vertrouwelijke en/of geheime archiefbescheiden, toegang tot alle informatie van provinciale organen, de ruimten en de informatiesystemen waarin deze zijn bewaard en opgenomen.

Artikel 13

De provinciearchivaris doet van zijn bevindingen bij de uitoefening van het toezicht mededeling aan de beheerder(s) en ook, indien hij hiertoe aanleiding vindt, aan Gedeputeerde Staten. Hij geeft daarbij aan welke voorzieningen naar zijn oordeel in het belang van een goed beheer moeten worden getroffen.

Artikel 14

De beheerder(s) doe(n)(t) tijdig mededeling aan de provinciearchivaris van het voornemen tot:

- a. opheffing, samenvoeging of splitsing van een provinciaal orgaan of beheereenheid of overdracht van één of meer taken aan een ander overheidsorgaan of een rechtspersoon;
- b. bouw, verbouwing, inrichting, of verandering van inrichting en ingebruikneming van ruimten als archiefruimte;
- c. verandering van de plaats van bewaring van archiefbescheiden;
- d. ontwerp, vervanging, aanschaf of invoering van een informatiesysteem;
- e. vervanging van archiefbescheiden door reproducties;
- f. vervreemding van archiefbescheiden.

HOOFDSTUK V, SLOTBEPALINGEN

Artikel 15

De Archiefverordening provincie Friesland 1996 wordt ingetrokken.

Artikel 16

Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na publicatie in het Provinciaal blad en werkt terug tot 1 januari 2013.

Artikel 17

Deze verordening wordt aangehaald als de Archiefverordening provincie Fryslân 2014.

ARCHIEFVERORDENING PROVINSJE FRYSLAN 2014

Memorie van toelichting.

Inleiding

Deze Archiefverordening sluit aan bij de Archiefwet 1995 (Stb. 276 en 277, gewijzigd Stb. 233 en 276, 2012 en Stb. 243, 2012) en het Archiefbesluit 1995 (Stb. 671). De verordening dient door Provinciale Staten te worden vastgesteld.

Een nieuwe provinciale Archiefverordening is nodig als gevolg van twee wijzigingen van de Archiefwet:

1. De veranderingen in het interbestuurlijk toezicht. Door de inwerkingtreding van de Wet revitalisering generiek toezicht vindt per 1 oktober 2012 alle interbestuurlijk toezicht plaats op grond van de Gemeentewet, niet meer op grond van specifieke wetgeving zoals de Archiefwet¹. Uit de Archiefwet zijn per 1 oktober 2012 de bepalingen over het provinciale toezicht op gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen dan ook vervallen. De daarop aansluitende bepalingen uit de provinciale Archiefverordeningen zijn daarmee eveneens vervallen. Voor het nieuwe generieke interbestuurlijke toezicht worden nieuwe provinciale regelingen vastgesteld en/of afspraken vastgelegd².
2. De wijzigingen van de Archiefwet die te maken hebben met de decentralisatie van archieftaken naar de provincies. Ook dit heeft gevolgen voor de inhoud van de provinciale archiefverordeningen³.

Samengevat houden de wijzigingen het volgende in:

- a. Schrappen van de bepalingen over het interbestuurlijk archieftoezicht;
- b. Wijzigen van de bepalingen over de zorg voor, het beheer van en het interne toezicht op de provinciale archivering.
Op b. wordt hieronder nader ingegaan.

Decentralisatie: provincies worden verantwoordelijk voor eigen historisch archief

Vanaf 1 januari 2013 zijn de provincies als gevolg van de wetwijziging belast met de zorg, dat is de bestuurlijke verantwoordelijkheid, inclusief de financiering, ook voor hun historische archieven. Dit naast de zorg die zij vanouds al hadden voor hun recente archieven, dat wil zeggen de dynamische en semi-statische archieven die in de organisatie berusten. Tot aan de wetwijziging had de minister van OCW de archiefzorg voor de historische archieven van de provincies. Deze archieven werden dan ook beheerd in de rijksarchiefbewaarplaatsen in de provinciehoofdsteden. In de Bestuursafspraken 2011-2015 tussen Rijk, IPO, VNG en Unie van Waterschappen is voorts afgesproken, dat de provincies tot en met 2015 hun historisch archief bij deze rijksarchiefbewaarplaatsen blijven onderbrengen. Deze hebben na fusie met gemeentearchieven en andere instellingen in de afgelopen jaren de naam 'Regionaal Historische Centra (RHC's) in de provinciehoofdsteden' gekregen. In onze provincie gaat het om het om het Regionaal Historisch Centrum Tresoor te Leeuwarden. In de tekst van de gemeenschappelijke regeling omschreven als Openbaar Lichaam "Letterhoeke". Het wordt in genoemde Bestuursafspraken aan de provincies overgelaten, hoe zij deze aansluiting juridisch vormgeven. Na 2015 zijn de provincies vrij te bepalen, welke archiefbewaarplaats zij aanwijzen voor hun historisch archief.

¹. Wet revitalisering generiek toezicht, gepubliceerd Staatsblad 233, 2012. Zie daarin Bijlage hoofdstuk V artikel 5.2: ook het provinciale archieftoezicht op de waterschappen vindt in de nieuwe constellatie plaats op grond van de Gemeentewet.

². Voor de invulling van het interbestuurlijk archieftoezicht in de nieuwe vorm is door het IPO (mei 2012) en afzonderlijke provinciebesturen (2012) een sectorspecifiek aanvullend beleidskader interbestuurlijk archieftoezicht vastgesteld. Ook kan in een algemene provinciale verordening op het verstrekken van systematische informatie door gemeenten en waterschappen of in convenanten met gemeenten een en ander nader worden geregeld voor alle sectoren, inclusief het archieftoezicht. Zie Staatsblad 330, 2012.

³. Wet van 19 april 2012 tot wijziging van onder meer de Archiefwet 1995 in verband met onder meer het beleggen van de zorg over provinciale archiefbescheiden ook na overbrenging naar een archiefbewaarplaats bij Gedeputeerde Staten, Stb. 243, 2012

De wetswijziging en bestuursafspraken betreffen de historische provinciearchieven vanaf 1801⁴. Artikel 26 lid 2 van de wet blijft in dit opzicht ongewijzigd. Dit lid bepaalt, dat de archieven van de rechtsvoorgangers van de huidige provincies, de provinciale en departementale besturen, blijven berusten in de rijksarchiefbewaarplaats en dus vallen onder de zorg van de minister. Dit betekent dat deze archieven ook na afloop van de Bestuursakkoordperiode, dus na 2015, bij de RHC's in de provinciehoofdsteden blijven, en dat de provincies niet gaan betalen voor het beheer van deze archieven van vóór 1801.

De wijzigingen betreffen wel mede de provinciale archieven, die vanaf 2013 van blijvend belang zijn en oud genoeg - twintig tot dertig jaar oud - om als historisch archief overgebracht te worden naar een archiefbewaarplaats. In de loop van de tijd zal er dus steeds meer provinciaal historisch archief ontstaan, waar de provincies verantwoordelijk voor zijn. De wetsartikelen 12 tot en met 17 bepalen, dat deze archieven in principe openbaar en toegankelijk zijn voor ieder, die dat wil, en welke uitzonderingen er op deze openbaarheid mogelijk zijn. De uitzonderingen betreffen voornamelijk de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De provincies kunnen bij de overbrenging van historisch archief bepalen, voor welke van hun archieven deze uitzonderingen gelden. Naarmate de provincies meer digitaal archief opmaken, zal er in de toekomst ook meer historisch digitaal archief ontstaan.

Veranderingen in het interne toezicht

Naast de nieuwe verantwoordelijkheid van de colleges van Gedeputeerde Staten voor de historische archieven verandert ook het wettelijke toezicht op de interne provinciale archivering, dat wil zeggen op de recente, dynamische en semi-statische archieven. De functie van provinciaal archiefinspecteur vervalt en er verschijnt een nieuwe wettelijke functionaris: de provinciearchivaris.

De inspecteur was rechtstreeks verantwoordelijk aan Gedeputeerde Staten, bracht regelmatig verslag aan dit college uit over het toezicht op de dynamische en semi-statische provinciale archieven, en was verplicht in het bezit van een diploma archivistiek. De wetgever bedoelde daarmee aan de colleges regelmatig een onafhankelijk en professioneel oordeel over de uitvoering van de eigen archiefzorg te geven.

De provinciearchivaris heeft dezelfde rechtstreekse verantwoordelijkheid aan het college, dezelfde toezichtsbevoegdheden en is ook verplicht in bezit van een diploma archivistiek. Nieuw is, dat de provinciearchivaris naast het toezicht op de dynamische en semi-statische provinciale archieven ook het beheer van de historische provinciearchieven tot taak heeft.

Op 7 mei 2013 hebben Gedeputeerde Staten besloten om met ingang van 1 januari 2013 dhr. drs. J. Dijkstra te benoemen tot provinciearchivaris en dhr. R.W. Steensma tot adjunct-provinciearchivaris.

Deze verordening is, evenals wet en besluit, niet alleen van toepassing op klassieke, papieren bescheiden, maar ook op moderne, digitale informatiedragers.

De regeling is niet van toepassing op de archiefbescheiden van de commissaris van de Koning, voor zover bedoeld in artikel 23, tweede lid, van de wet en artikel 182, eerste en tweede lid, van de Provinciewet.

Artikelsgewijze toelichting

ARTIKEL 1

Begripsbepalingen zijn alleen uit de wet overgenomen als daaraan in deze verordening een meer specifieke betekenis moest worden toegekend.

⁴. 1801 wordt beschouwd als het jaar waarin de provincies in hun huidige vorm ontstonden. Zie het antwoord van de staatssecretaris op vragen van Kamerleden hierover, in *Nota naar aanleiding van het verslag inzake het voorstel tot wijziging van onder meer de Archiefwet*, Kamerstukken 33 095, 1 maart 2012.

De ontwikkelingen op het gebied van de moderne informatietechnologie hebben in de wet geleid tot een gewijzigde definitie van de term “archiefbescheiden” (artikel 1). De wetgever heeft – binnen de formele betekenis van het begrip archiefbescheiden – bedoeld onder deze term alle op enigerlei wijze vastgelegde informatie te begrijpen inclusief die welke slechts via informatietechnologie opgevraagd kan worden. Ondanks de ruimere betekenis van “archiefbescheiden” kan de materie veelal met de traditionele bepalingen worden geregeld, zij het dat sommige begrippen een andere, ruimere inhoud hebben gekregen.

ARTIKEL 2

De Archiefregeling (Stcrt. 2010, nr. 70 + wijziging Stcrt. 2010, nr. 17967) stelt op grond van artikel 13, vierde lid, van het Archiefbesluit 1995 vast, aan welke bouwkundige en inrichtingseisen de archiefbewaarplaats voor het historisch archief en archiefruimten voor de semi-statische archieven moeten voldoen.

In de Bestuursafspraken met het Rijk is vastgelegd, dat in de periode 2011-2015 de provincies als archiefbewaarplaats de rijksarchiefbewaarplaats in de hoofdplaats van elke provincie aanwijzen. In deze rijksarchiefbewaarplaats, voor onze provincie bij het Openbaar Lichaam “Letterhoeke”, werden tot aan de wetwijziging de provinciale historische archieven ook bewaard. De archieven zijn en blijven daar wettelijk openbaar voor bezoekers, tenzij het college van Gedeputeerde Staten op grond van de wet daaraan beperkingen stelt. Vanaf 2015 zijn de provincies vrij een archiefbewaarplaats aan te wijzen, mits deze voldoet aan de wettelijke eisen. Zij kunnen dan eventueel een andere keus maken dan de rijksarchiefbewaarplaats. De wettelijke regels over openbaarheid van de historische archieven en mogelijke uitzonderingen daarop blijven in alle gevallen gelden.

De Archiefwet stelt, dat archieven *ongeacht hun vorm* in goede, geordende en toegankelijke staat bewaard moeten worden. Ook digitale archieven vallen daaronder. Wanneer de provincies overgaan op digitaal archiveren en geen nieuw papieren archief meer wordt gevormd, ontstaat er op den duur origineel digitaal historisch archief. Dit vereist specifieke beheersomstandigheden en maatregelen. De provincies worden ook daarvoor verantwoordelijk. Landelijk zijn initiatieven genomen voor gemeenschappelijke e-depotvoorzieningen, waarin digitaal historisch archief langdurig toegankelijk kan blijven. De provincies kunnen daar te zijner tijd bij aansluiten.

ARTIKEL 3

Beheerder(s) en beheereenheden van de niet overgebrachte archieven kunnen worden aangewezen in het Besluit Informatiebeheer, zie artikel 7 en de toelichting daarop.

ARTIKEL 4

Door de wetwijziging krijgen de provincies naast de al bestaande verantwoordelijkheid voor de recente archieven die nog in de eigen organisatie berusten, ook de verantwoordelijkheid voor de *historische* provinciale archieven vanaf 1801, die momenteel bij de RHC's in de provinciehoofdsteden berusten. Dit houdt ook in de verantwoordelijkheid voor het personeel, niet alleen het personeel dat het dynamisch en semi-statisch archief beheert, maar ook het personeel dat het historisch archief beheert. Tot en met 2015 zal het beheer van de historische provinciale archieven als gevolg van de genoemde Bestuursafspraken met het Rijk uitgevoerd blijven worden door het RHC in de provinciehoofdstad, inclusief de personele aspecten. Het geheel van deze kosten is al vastgesteld voor de periode van het Bestuursakkoord. De uitvoering kan in overeenkomsten en afspraken met het Openbaar Lichaam “Letterhoeke” worden geregeld, afhankelijk van de gekozen juridische vorm. Na 2015 kan desgewenst een andere keuze worden gemaakt voor het onderbrengen van de historische archieven en de daaraan verbonden personele aspecten. Voor beheer van digitaal historisch archief is in de toekomst gespecialiseerd personeel nodig, zie de toelichting bij artikel 2.

ARTIKEL 5

De Archiefregeling stelt op grond van artikel 11 tweede lid van het Archiefbesluit 1995 nadere regels over de kwaliteit van en de procedures rond het materiële behoud van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. Dit geldt voor archieven ongeacht hun vorm, dus ook voor digitaal archief.

Artikel 11 van het Archiefbesluit 1995 kent de in dit artikel bedoelde verplichting slechts ten behoeve van de interne bescheiden. Uit overwegingen van behoorlijk bestuur en ter besparing van conserveringskosten voor de overheid als geheel achten wij dit te beperkt. Als toezichthouder op lagere overheden heeft het college van Gedeputeerde Staten ook meer recht van spreken als het zichzelf dezelfde normen oplegt. De provincie heeft als ontvanger van door andere overheden opgemaakte archiefbescheiden daarvan zelf ook profijt.

ARTIKEL 7

Deze voorschriften worden in het Besluit Informatiebeheer en eventueel andere uitvoeringsregelingen opgenomen.

ARTIKEL 8 EN 11

Binnen één zittingsperiode vernemen Provinciale Staten dus twee maal wat er op het gebied van de archiefzorg en het toezicht daarop heeft plaatsgevonden.

Een tweejaarlijkse schriftelijke verslaglegging is op grond van de versterking van het horizontale toezicht tengevolge van de Wet revitalisering generiek toezicht wenselijk⁵.

Het beheer van het historisch archief zal als gevolg van de Bestuursafspraken onder de verantwoordelijkheid van de provinciearchivaris tot en met 2015 door het Openbaar Lichaam "Letterhoek" worden uitgevoerd, zie de Inleiding op deze toelichting. De tweejaarlijkse verslaglegging door de archivaris geldt ook voor het beheer van het historisch archief.

Na 2015 kan voor de uitvoering van het beheer een andere keuze worden gemaakt.

ARTIKEL 12

Ondanks de ruimere betekenis van "archiefbescheiden" kan de materie veelal met de traditionele bepalingen worden geregeld, zij het dat sommige begrippen een andere, ruimere inhoud hebben gekregen. Dat heeft onder andere gevolgen voor een term als "beheer". Zo zal het voor het toezicht op het beheer van digitale archiefbescheiden niet meer voldoende zijn dat toegang tot de ruimte is verzekerd. De formulering betreffende de noodzakelijke medewerking is ontleend aan de artikelen 52 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen en 45 van de Wet persoonsregistraties. Artikel 17 van het Archiefbesluit 1995 regelt op overeenkomstige wijze het door de algemene rijksarchivaris uit te oefenen toezicht op de rijks- en andere overheidsorganen.

ARTIKEL 14

Slechts die aspecten van de uitoefening van de archiefzorg en het archiefbeheer zijn hier vermeld, die bij constatering achteraf tot onevenredig hoge kosten zouden kunnen leiden, of die ernstige schade voor het behoud dan wel de openbaarheid van de archiefbescheiden en de rechtszekerheid van de burger tot gevolg zouden hebben.

⁵. Een van de principes van het nieuwe interbestuurlijk toezicht, zoals neergelegd in de Wet revitalisering generiek toezicht, is dat de horizontale verantwoording of interne toezichtsmechanismen van decentrale overheden versterkt moeten worden. Dan kan het interbestuurlijk toezicht meer op afstand blijven. Versterking van de horizontale verantwoordelijkheid geldt ook voor de provincies, des te meer omdat op het terrein van de Archiefwet geen interbestuurlijk toezicht vanuit het Rijk wordt ingevuld.